

หลักสูตร การทอผ้า จำนวน 50 ชั่วโมง

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองบุรีรัมย์

ความเป็นมา

การจัดการศึกษาอาชีพในปัจจุบันมีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นการพัฒนาประชากร ของประเทศให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการแก้ปัญหาการว่างงาน และส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจชุมชน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ 2555 ภายใต้กรอบเวลา 2 ปี ที่จะพัฒนา 5 ศักยภาพของพื้นที่ใน 5 กลุ่มอาชีพใหม่ ให้สามารถแข่งขันได้ใน 5 ภูมิภาคหลักของโลก “รู้เขา รู้เรา เท่าทัน เพื่อแข่งขันได้ในเวทีโลก “ตลอดจนกำหนดภารกิจที่จะยกระดับการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถ ให้ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถ สร้างรายได้ ที่มั่นคง โดยเน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่าง ๆ มุ่งพัฒนาคนไทย ให้ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานทำ อย่างมีคุณภาพ ทั้งถึงและเท่าเทียมกัน ประชาชนมี รายได้มั่นคง มั่งคั่งและมีงานทำ อย่างยั่งยืน มีความสามารถเชิงการแข่งขันทั้งในระดับภูมิภาค อาเซียน และระดับสากล ซึ่งจะเป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตในรูปแบบใหม่ที่สร้างความมั่นคงให้แก่ประชาชน และประเทศชาติ

สภาพสังคมในปัจจุบันมนุษย์เราได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ประชากรเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่ทรัพยากรมี น้อยลง จึงมีความจำเป็น ต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีความคุ้มค่ายิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของการประกอบ อาชีพด้านความคิด สร้างสรรค์ มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ประโยชน์จากการประกอบอาชีพให้มีความ คุ้มค่ายิ่งขึ้น

อาชีพการทอผ้าฝ้าย จึงเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่จะเป็นทางเลือกในการสร้างรายได้และการมีงาน ทำอย่าง ยั่งยืนของประชาชน

หลักการของหลักสูตร

การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนา อาชีพเพื่อการมีงานทำกำหนดหลักการไว้ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่าง ๆ 5 ด้าน ได้แก่ ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพภูมิ ประเทศและทำเลที่ตั้งของแต่ละประเทศ ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของแต่ละ พื้นที่และศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่
2. มุ่งพัฒนาคนไทยให้ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานทำ อย่างมีคุณภาพทั้ง ถึงและเท่าเทียมกัน สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง และเป็นบุคคลที่มีวินัยเปี่ยมไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม
3. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย
4. เน้นการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปประกอบ อาชีพให้เกิดรายได้ที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอาชีพส่งเสริมให้มีการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เข้าสู่หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะความรู้ ความเข้าใจ เทคนิคการทอผ้าฝ้าย สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถออกแบบการมัดลาย การย้อมสี ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
3. เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและอาชีพดั้งเดิมของบรรพบุรุษ
4. เพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรมการทอผ้าฝ้าย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายคือประชาชนกลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียน

1. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ
2. ผู้มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ
3. ควรเป็นผู้มีใจรักในการทอผ้าและมีความอดทน

ระยะเวลา 50 ชั่วโมง

ทฤษฎี 15 ชั่วโมง

ปฏิบัติ 35 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

1. ช่องทางการประกอบอาชีพการทอผ้า
 - 1.1 ความสำคัญของการประกอบอาชีพการทอผ้า
 - 1.2 ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการทอผ้า
 - 1.2.1 การวางแผนและบริหารจัดการ
 - 1.2.2 แหล่งเงินทุนและการจัดหาเงินทุน
 - 1.2.3 ความต้องการของตลาด
 - 1.2.4 ช่องทางการจัดจำหน่าย
 - 1.3 ศึกษาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง
 - 1.3.1 ศูนย์อนุรักษ์ผ้าไหม
 - 1.3.2 สถานประกอบการเกี่ยวกับการทอผ้า
 - 1.3.3 ร้านค้าหรือตัวแทนในการจำหน่ายผลผลิต
 - 1.3.4 เครือข่ายกลุ่มทอผ้า
 - 1.4 การตัดสินใจในการเลือกอาชีพ
 - 1.4.1 ความต้องการของตลาด
 - 1.4.2 สถานประกอบการเครือข่าย กลุ่ม องค์กร ที่ประสบผลสำเร็จ

2. ทักษะการประกอบอาชีพการทอผ้า

2.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทอผ้า

- ประวัติความเป็นมาวัฒนธรรมการทอผ้า
- กระบวนการและรูปแบบการทอผ้า
- ความสำคัญและประโยชน์ของการประกอบอาชีพการทอผ้า

2.2 การเตรียมวัตถุดิบและส่วนประกอบ

- ขั้นตอนในการเตรียมด้ายสำหรับการทอ
- การเลือกเส้นด้าย
- วัตถุดิบและส่วนประกอบ

2.3 การฟอกด้าย

- วัตถุประสงค์ของการฟอกด้าย
- วัสดุและอุปกรณ์ของการฟอกด้าย
- ขั้นตอนการฟอก
- ข้อควรระวังในการฟอกด้าย

2.4 การทอผ้าไหม/การแกว่งด้าย

- จุดประสงค์ของการทอผ้าไหม/การแกว่งด้าย
- วัสดุและอุปกรณ์
- วิธีการทอผ้าไหม/การแกว่งด้าย
- ข้อควรระวังในการทอผ้าไหม/การแกว่งด้าย

2.5 การเตรียมเส้นไหมพุ่ง/ด้ายยืน

- ขั้นตอนการเตรียมเส้นด้ายพุ่ง/ยืน
- การออกแบบลวดลาย - การร้อยหลอดเล็กเป็นพวง

2.6 การคันเส้นไหม

- จุดประสงค์ของการคันด้าย
- วัสดุและอุปกรณ์
- วิธีการคันไหม
- ข้อควรระวังในการคันด้าย

2.7 การออกแบบลายและการย้อมสีด้าย

- วัสดุอุปกรณ์
- วิธีการมัดลาย/ขั้นตอน/การย้อมสีด้าย
- ข้อควรระวังในการมัดลายและการย้อมสีด้าย
- การตรวจสอบความถูกต้องของลวดลาย

2.8 การกรอเส้นไหมยืน/ด้ายพุ่ง

- จุดประสงค์ของการกรอด้าย
- วัสดุและอุปกรณ์
- วิธี/ขั้นตอนการกรอด้าย
- ข้อควรระวังในการกรอด้าย

2.9 การม้วน/ปั่นไหม

- จุดประสงค์ของการม้วน/ปั่นด้าย
- วัสดุและอุปกรณ์
- วิธีการการม้วน/ปั่นด้าย
- ข้อควรระวังในการการม้วน/ปั่นด้าย

2.10 การเก็บตะกอ

- จุดประสงค์ของการเก็บถักตะกอ
- วัสดุและอุปกรณ์
- วิธี/ขั้นตอนการเก็บตะกอ
- ข้อควรระวังในการเก็บตะกอ

2.11 การทอผ้าพื้นเมืองแบบ 2 เส้น

- ขั้นตอนการทอผ้าพื้นเมืองแบบ 2 เส้น
- การเตรียมกี่
- การนำหลอดพุ่งใส่กระสวย
- การเหยียบตะกอ
- การพุ่งกระสวย
- การจัดลวดลายและแต่งริมขอบผ้า
- การกระแทกฟืม

- การชิงหน้าผ้าให้ตั้ง
- การต่อเส้นไหมยืนและเส้นด้ายพุ่งเมื่อเส้นด้ายขาด
- การปรับและปล่อยเส้นด้ายยืน
- การหิวเส้นยืนขณะทอผ้า
- การเก็บกักเมื่อหยุดพักการทอผ้า

2.11 การประยุกต์รูปแบบการขายเป็นผ้าแบบต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างหลากหลาย

- การทอผ้าคลุมไหล่
- การทอผ้าพันคอ
- การทอผ้ารูปแบบอื่น ๆ เช่น ผ้าบุโต๊ะ ผ้ามัดตกแต่งผนัง และอื่น ๆ

3. การบริหารจัดการอาชีพ

3.1 การบริหารจัดการอาชีพการทอผ้า

- 3.1.1 การดูแลรักษาคุณภาพของผ้า
- 3.1.2 การลดต้นทุนในการผลิตของผ้า
- 3.1.3 การเพิ่มมูลค่าสินค้า
 - การแปรรูป
 - การออกแบบ
 - การประยุกต์ใช้

3.2 การจัดการตลาด

- 3.2.1 การทำฐานข้อมูลลูกค้าที่ใช้บริการ/คู่แข่งทางการตลาด
- 3.2.2 ประชาสัมพันธ์
- 3.2.3 ส่งเสริมการขายและการบริการ
- 3.2.4 การขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์

3.3 การจัดการความเสี่ยง

- 3.3.1 การวิเคราะห์ศักยภาพในการประกอบอาชีพการทอผ้า
- 3.3.2 แก้ปัญหาความเสี่ยงในการประกอบอาชีพการทอผ้า

4. โครงการประกอบอาชีพ

- 4.1 ความสำคัญของโครงการประกอบอาชีพการทอผ้า
- 4.2 ประโยชน์ของโครงการประกอบอาชีพการทอผ้า
- 4.3 องค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบของอาชีพการทอผ้า
- 4.4 การเขียนโครงการการทอผ้า
- 4.5 การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการการทอผ้า

การจัดกระบวนการเรียนรู้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร/ภูมิปัญญา
2. ฟังวิทยากรบรรยายให้ความรู้
3. การศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้
4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้
5. ทำใบความรู้และใบงาน
6. ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง
7. ฝึกปฏิบัติจริงและทดสอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	กระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1	ช่องทางการ ประกอบอาชีพการ ทอผ้า	สามารถอธิบาย ช่องทางการ ประกอบอาชีพ การทอผ้า	1.ความสำคัญ ของการ ประกอบอาชีพ การทอผ้า 1.2 ความ เป็นไปได้ใน การประกอบ อาชีพการ ทอ ผ้า	วิทยากรอธิบายความสำคัญ ของ การประกอบ อาชีพ การทอผ้า	5	
2	ทักษะการ ประกอบอาชีพการ ทอผ้า	สามารถบอก ลักษณะของ2. ทักษะการ ประกอบอาชีพ การ ทอผ้า	2.ทักษะการ ประกอบ อาชีพ การทอผ้า	วิทยากรอธิบาย ทักษะการ ประกอบอาชีพ การทอผ้า	5	
3	การบริหารจัดการ อาชีพ	สามารถอธิบาย การบริหาร จัดการอาชีพ ทอผ้าได้	วิธีการบริหาร จัดการ อาชีพ การทอผ้า	วิทยากรอธิบาย วิธีการ บริหาร จัดการอาชีพการ ทอผ้า	5	30
4	.โครงการประกอบ อาชีพ	สามารถอธิบาย โครงการ ประกอบอาชีพ 1 ความสำคัญ ของโครงการ ประกอบอาชีพ การทอผ้าฝ้าย 2 ประโยชน์ ของโครงการ ประกอบอาชีพ การทอผ้า 3 องค์ประกอบ ในแต่ละ องค์ประกอบ ของอาชีพการ ทอ ผ้า 4 การเขียน โครงการการ ทอผ้า 5 การประเมิน ความเหมาะสม และสอดคล้อง ของโครงการ การทอผ้า	4.โครงการ ประกอบ อาชีพ	วิทยากรอธิบาย โครงการ ประกอบ อาชีพ การ ประเมินความ เหมาะสม และ สอดคล้องของ โครงการการทอผ้า	5	

สื่อการเรียนรู้

1. สื่อเอกสาร
2. เอกสารประกอบการเรียนรู้
3. ใบงาน
4. ใบความรู้
5. ภูมิปัญญา
6. สถานประกอบ

การวัดและประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
2. การประเมินผลงานการปฏิบัติระหว่างเรียนความสำเร็จของการปฏิบัติและจบหลักสูตร

การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
3. มีผลงานที่มีคุณภาพจึงจะได้รับวุฒิปัตร

เอกสารหลักฐานการศึกษา

1. หลักฐานการประเมินผล
2. ทะเบียนคุมวุฒิปัตร
3. วุฒิปัตรออกโดยสถานศึกษา

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระการประกอบอาชีพวิชาเลือกที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น